T .Y .B .A.

HISTORY

Medieval India (1000 AD to 1707 AD)

(Paper – IV)

{17th Oct 2016}

QP Code : 69732

(3 Hours) [**Total Marks : 100**

N.B. : (1) **Attempt** any **five** questions
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Explain in detail Social-Political condition on the eve of Turkish invasion in India. **20**

2. Evaluate the Contribution of Sultana Razia in Delhi Sultanate. **20**

3. Examine the administrative reforms introduced by Firozshah Tughlaq. **20**

4. Give an account of Babur's role in establishment of Mughal Empire in India. **20**

5. Assess the expansion policy of Mughal empire during Akbar. **20**

6. Describe the Mansabdari system of Mughals. **20**

7. Discuss the contribution of Sambhaji in Maratha Swarajya. **20**

8. Trace the growth of education and literature during medieval period. **20**

9. Review the growth of art and architecture of medieval period. **20**

10. Write short note on (Any **two**) :-- **20**
    (a) Balban
    (b) Krishna Dev Raya
    (c) Tarabai
    (d) Bhakti Movement

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान गुण** आहे.

१. तुर्की आक्रमणावेळी भारतातील सामाजिक व राजकीय परिस्थिती स्पष्ट करा. २०

२. दिल्ली सुलतानशाहीतील सुलताना रझियाचे योगदान विशद करा. २०

३. फिरोजशहा तुघलकाने केलेल्या प्रशासकीय सुधारणाचे परिक्षण करा. २०

४. भारतातील मुघल साम्राज्याच्या स्थापनेमध्ये बाबरच्या भूमिकेचा आढावा घ्या. २०

५. अकबरच्या कालखंडातील विस्तारवादी धोरणाचा आढावा घ्या. २०

६. मुघलांच्या मनसबदारी पध्दतीचे वर्णन करा. २०

७. मराठी स्वराज्यातील संभाजींच्या योगदानाची चर्चा करा. २०

८. मध्ययुगीन काळातील शिक्षण व साहित्याच्या विकासाचा मागोवा घ्या. २०

९. मध्ययुगीन काळातील कला आणि स्थापत्याच्या वाढीचे पुर्नमुल्यांकन करा. २०

१०. टिपा लिहा. (कोणतेही **दोन**) २०

(अ) बल्बन
(ब) कृष्णदेवराय
(क) ताराबाई
(ड) भक्ति चळवळ

T .Y .B .A.

HISTORY

Modern India (1857-1984)

(Paper – V) { 18th Oct 2016 }

QP Code : 69822

A) 3 Hours

Total Marks : 100

N.B. : (1) Attempt **Any Five** Questions.

(2) **All** Questions carry **Equal** Marks.

1. Review the Major causes of the revolt of 1857.
2. Discuss the part played by Prathana Samaj and the Satyashodhak Samaj in the Socio-Religious reform movement of the nineteenth century in India.
3. Assess the role of Mahatma Gandhi with reference to the Civil Disobedience Movement.
4. Review the salient features of the Indian Constitution.
5. Comment on any **Two** of the following :-
   a) Consequences of the Revolt of 1857.
   b) The Economic Drain.
   c) Revolutionary Nationalism.
   d) Sardar Vallabhai Patel & Integration of Indian Princely States.
6. What were the circumstances that led to the declaration of National Emergency in 1975?
7. Evaluate the working of the Janata Government.
8. Evaluate the India-U.S.A. relations from 1947 to 1984.
9. Discuss the policy of Reservation since Indian independence.
10. Write Notes on Any Two of the following :-
    a) Green Revolution.
    b) Return of Indira Gandhi to power of as Prime Minister in 1980.
    c) India's relations with neighboring Countries.
    d) Empowerment of Indian Women.

[TURN OVER

अ (मराठी रूपांतर) ३ तास एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. १८५७ च्या उठावाच्या प्रमुख कारणांचे परीक्षण करा.

२. १९व्या शतकात भारतात घडून आलेल्या सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीतील प्रार्थना समाज आणि सत्यशोधक समाजाच्या कार्याची चर्चा करा.

३. सविनय कायदेभंग चळवळीच्या संदर्भासह महात्मा गांधीजींच्या भूमिकेचे मुल्यांकन करा.

४. भारतीय राज्यघटनेच्या ठळक वैशिष्टयाचा आढावा घ्या.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर भाष्य करा :

अ) १८५७ च्या उठावाचे परिणाम.

ब) आर्थिक नि:स्सारण (धुप).

क) क्रांतीकारी राष्ट्रवाद.

ड) सरदार वल्लभाई पटेल आणि संस्थानांचे विलिनीकरण.

६. १९७५ मध्ये राष्ट्रीय आणिबाणी जाहीर करण्यास कोणती परिस्थिती कारणीभूत होती?

७. जनता सरकारच्या कार्याचे मूल्यमापन करा.

८. १९४७ ते १९८४ मधील भारत–अमेरिका संबधांचे मूल्यमापन करा.

९. स्वतंत्र भारतातील आरक्षण धोरणाची चर्चा करा.

१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

अ) हरित क्रांती.

ब) १९८० मध्ये इंदिरा गांधीजींची पंतप्रधान म्हणून पुन्हा सत्ता प्राप्ती.

क) भारताचे शेजारील राष्ट्राबरोबर संबंध.

ड) भारतीय स्त्रियांचे सबलीकरण.

T .Y .B .A.
HISTORY
Archaeology, Museology & Library Science
(Paper – VI)
{ 19th Oct 2016 }

QP Code : 69909

(3 Hours) [Total Marks :100

N.B. : (1) Attempt any **Four** questions of which at least **one** question should be from each **section**.
(2) All questions carry **equal** marks
(3) Answers to all questions should be written in the same **answer-book**

Section I

1. Examine in detail the various sites and their excavation methods.

2. Assess the contribution of Numismatics to the history the kushanas and the satavahanas.

3. Write short notes on **any two** of the following:-
   (1) Dating techniques in Archaeology
   (2) Beginning of Epigraphical study in India
   (3) Gupta coinage
   (4) Contribution of Numismatics to Indian History

Section II

4. Write a detailed note on the presentation techniques in Museums.

5. Examine the changing role of Museum in the 20th century

6. Write short notes on **any two** of the following :-
   (1) Methods of collection
   (2) National and state level Museums
   (3) Role of the curator
   (4) Educational importance of Museums

Section III

7. Discuss the role of a librarian in Modern library.

8. Explain the various methods of taking care of books in library.

9. Write short notes on **any two** of the following :-
   (1) Library movement in India
   (2) Classification of books
   (3) Issue of books
   (4) Inter-library loan arrangement.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) **(एकुण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा मात्र प्रत्येक विभागातून किमान एक प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान **गुण** आहेत.
(३) दोन्ही विभागाची उत्तरे **एकाच** उत्तरपत्रिकेत लिहा

विभाग – १

१. विविध उत्खनन स्थळांचे परिक्षण करून त्यांच्या उत्खनन पद्धतींची माहिती लिहा.

२. कुशाण व सातवाहन कालिन इतिहासासाठी नाणकशास्त्राच्या योगदानाचा आढावा घ्या.

३. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टीपा लिहा.
   (१) पुरातत्व शास्त्रातील कालमापन पद्धती
   (२) भारतातील पुराभिलेख शास्त्राच्या अभ्यासाची सुरूवात
   (३) गुप्त नाणी
   (४) नाणकशास्त्राचे भारतीय इतिहासातील योगदान

विभाग – २

४. वस्तुसंग्राहालयातील वस्तु सादरीकरण तंत्राविषयी सविस्तर टीपण लिहा.

५. विसाव्या शतकातील वस्तुसंग्रहालयांच्या बदलत्या भुमिकेचे परिक्षण करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टीपा लिहा.
   (१) वस्तुसंग्रहाच्या पद्धती
   (२) राष्ट्रीय व राज्य स्तरावरील ग्रंथालये
   (३) अभिरक्षकाची भूमिका
   (४) वस्तुसग्रहालयाचे शैक्षणिक महत्व

विभाग – ३

७ आधुनिक ग्रंथालयातील ग्रंथपालाच्या भूमिकेचे वर्णन करा.

८. ग्रंथालयातील पुस्तकांची काळजी घेण्याच्या विविध पद्धतींचे स्पष्टीकरण करा.

९. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टीपा लिहा.
   (१) भारतातील ग्रंथलय चळवळ
   (२) पुस्तकांचे वर्गिकरण
   (३) पुस्तकांची देवघेव
   (४) आंतर ग्रंथालयीन कर्ज व्यवस्था

....

T .Y .B .A.

HISTORY

Medieval India (1000 AD to 1707 AD)

(Paper – IV)

{25th Oct 2016}

QP Code : 69733

(3 Hours) [**Total Marks : 100**

N.B. : (1) **Attempt** any **five** questions
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Discuss the socio-economic conditions of India on the eve of the Turkish invasion. **20**

2. Describe the different policies of Muhammad Bin-Tughlaq. **20**

3. Examine the market policy and military reforms of Ala-Ud-Din Khilji. **20**

4. Briefly describe the rise and fall of the Vijaynagar Empire. **20**

5. Discuss Babur as the founder of the Mughal Kingdom. **20**

6. Critically examine Akbar's Rajput Poicy in expansion of the Mughal empire. **20**

7. Discuss the central and the Provincial administration of the Mughals. **20**

8. Examine the administrative policies of Shivaji with special reference to 'Ashta Pradhan Mandal' **20**

9. Briefly describe the contribution of Bhakti saints in the Socio-Cultural movement of India. **20**

10. Write short note on (Any **two**) :-- **20**
    (a) Iltutmish
    (b) Iqta system
    (c) Position of women during medieval period
    (d) Art and architecture of sultanate period.

[TURN OVER

QP Code : 69733

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** प्रश्न सोडवा.
(२) **सर्व** प्रश्नांना **समान गुण** आहे.

१. तुर्कांच्या आक्रमणाच्या वेळी भारताच्या सामाजिक व आर्थिक परिस्थितीचे वर्णन करा. २०

२. मुहम्मद बीन तुघलकाच्या विविध धोरणांचे वर्णन करा. २०

३. अल्लाउद्दीन खिलजी च्या बाजार नियंत्रण धोरण व लष्करी धोरणांचे परिक्षण करा. २०

४. विजयनगर साम्राज्याच्या उदय व ऱ्हासाचे संक्षिप्त वर्णन करा. २०

५. मुघल साम्राज्याचा संस्थापक म्हणून बाबर च्या कामगिरीची चर्चा करा. २०

६. मुघल राज्य विस्तारामध्ये अकबराच्या रजपूत धोरणाचे टिकात्मक परिक्षण करा. २०

७. मुघलांच्या केंद्रिय व प्रांतीय प्रशासनाची चर्चा करा. २०

८. 'अष्ट प्रधान मंडळ' च्या विशेष संदर्भात शिवाजींच्या प्रशासकीय धोरणांचे परिक्षण करा. २०

९. भारताच्या सामाजिक व सांस्कृतिक चळवळी मध्ये भक्ती चळवळीतील संतांच्या योगदानाचे संक्षिप्त वर्णन करा. २०

२०

१०. टिपा लिहा. (कोणतेही **दोन**)
(अ) अल्तमश
(ब) इक्ता पध्दती
(क) मध्ययुगीन काळातील स्त्रियांची स्थिती
(ड) सुलतानशाहीच्या काळातील कला व स्थापत्यकला

T .Y .B .A.
HISTORY
Modern India (1857-1984)
(Paper – V)
{ 26th Oct 2016 }

QP Code : 69821

Total Marks 100

N. B. 1) Attempt Any Five Questions.

2) All Questions carry equal Marks.

1. Review the factors responsible for Revolt of 1857.
2. Explain the contribution of Bramho Samaj and Arya Samaj in the Movement of Social & Religious Reformation.
3. Evaluate the Non-cooperation Movement & Civil Disobedience Movement took place in Gandhi Era.
4. Explain the main features of Indian Constitution.
5. Write short notes. [Any two]

   A] Consequence of the Revolt of 1857.
   B] Economic Drain Theory.
   C] Revolutionary Movement in Maharashtra.
   D] Social reforms in Nehru Age.
6. What is mean by Emergency? Also take review of factors responsible for Emergency.
7. Evaluate the performance of Janata Government 1977-80.
8. Review the Foreign Policy of India and U.S.A. about 1947-1984.
9. Explain the background of separatist movement in India. Also review the reasons behind its development .

10 Write short notes. [Any two]

   A] Green Revolution.
   B] Basic principles of Indian foreign policy.
   C] Women Empowerment.
   D] Reservation Policy.

अ) मराठी रुपांतर

वेळ— ३ तास (2) एकूण गुण : १००

सूचना — १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. १८५७ च्या उठावासाठी कारणीभूत ठरलेले घटक स्पष्ट करा.

२. सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीत ब्राम्हो समाज व आर्य समाज यांचे योगदान सांगा.

३. गांधी युगातील असहकार चळवळ व सविनय कायदेभंग चळवळीचे परीक्षण करा.

४. भारतीय राज्यघटनेची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.

५. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) १८५७ च्या उठावाचे परिणाम

ब) आर्थिक नि:स्सारणाचा सिध्दांत

क) महाराष्ट्रातील क्रांतिकारी चळवळ.

ड) नेहरू कालखंडातील सामाजिक सुधारणा.

६. आणीबाणी म्हणजे काय ते सांगून आणीबाणी साठी कारणीभूत ठरलेल्या घटकांचा आढावा घ्या.

७. जनता सरकारच्या (१९७७—८०) कामगिरीचे परीक्षण करा.

८. भारत—अमेरिका यांच्यातील परराष्ट्र संबंधांचा (१९४७—८४) आढावा घ्या.

९. भारतातील फुटीरतावादी चळवळींची पार्श्वभूमी सांगून तिच्या विकासाचे परीक्षण करा.

१०. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) हरित क्रांती.

ब) भारताच्या परराष्ट्र धारेणाची मूलतत्त्वे.

क) महिला सबलीकरण.

ड) आरक्षण धोरण.

T .Y .B .A.

HISTORY

Archaeology, Museology & Library Science

(Paper – VI)

{ 27th Oct 2016 }

QP Code : 69908

(2½/3 Hours) [**Total Marks : 80/100**

N.B. : (1) Attempt any **four** questions of which **atleast one** question should be from each section.
(2) **All** questions carry **equal** marks.
(3) Answers to all questions should be written in the same answer book.

Section - I

1. Define Archaeology and explain the various methods of excavation.

2. Write a detailed note on Punch marked and Gupta coins.

3. Write short notes on any **two** of the following:
   (a) Archaeology and other sciences
   (b) Gharapuri caves
   (c) Brahmi and Kharoshti scripts
   (d) Contribution of Numismatics to the study of Indian history.

Section II

4. Define Museology and trace the museum movement in India.

5. Explain the methods of taking care of organic and inorganic objects in a Museum.

6. Write short notes on any **two** of the following:
   (a) Responsibilities of a Curator.
   (b) Presentation techniques
   (c) In-house activities
   (d) Changing role of Museums

KQ-Con. 3479-16.

TURN OVER

Section III

7. Explain the role of a librarian in a modern library.

8. Describe the different services offered by a library.

9. Write short notes on any **two** of the following:
   - (a) Cataloguing
   - (b) Care of books
   - (c) Inter-library loan facility
   - (d) Basic library records

(मराठी रूपांतर)

(२½ / 3 तास) **एकूण गुण : ८०/१००**

सूचना : (१) कोणतेही **चार** प्रश्न सोडवा मात्र प्रत्येक भिागातून किमान **एक प्रश्न** आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तर पत्रिकेत लिहावीत.

विभाग – १

१. पुरातत्वाशास्त्राची व्याख्या लिहून उत्खननाच्या विविध पध्दती स्पष्ट करा.

२. आहत नाणी आणि गुप्त कालीन नाण्यावर सविस्तर टिपण लिहा.

३. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा.
   - (अ) पुरातत्वशास्त्र आणि इतर शास्त्र
   - (ब) घारापुरी लेण्या
   - (क) ब्राम्ही आणि खरोष्टी लिपी
   - (ड) भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासामध्ये नाणकाशास्त्राचे योगदान

विभाग – २

४. वस्तु संग्रहालयशास्री व्याख्या करुन भारतातील वस्तुसंग्रहालय चळवळीचा आढावा घ्या.

५. वस्तुसंग्रहालयातील सेंद्रिय आणि असेंद्रिय वस्तुंची काळजी घेण्याच्या पध्दती स्पष्ट करा.

६. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा.
(अ) अभिरक्षकाच्या जबाबदाऱ्या
(ब) सादरीकरणाचे तंत्रे
(क) वस्तुसंग्रहालयाची अंतर्गत कार्ये
(ड) वस्तुसंग्रहालयाची बदलती भूमिका

विभाग–३.

७. आधुनिक ग्रंथालयातील ग्रंथपालाची भूमिका स्पष्ट करा.

८. ग्रंथालय देत असलेल्या विविध सेवांचे वर्णन करा.

९. खालीलपैकी कोणत्याही **दोहोंवर** टिपा लिहा.
(अ) तालिकीकरण
(ब) पुस्तकांची काळजी
(क) आंतर ग्रंथालयीन कर्ज योजना
(ड) ग्रंथालयातील मुलभूत नोंदी

T .Y .B .A.
HISTORY
History of the Marathas (1600-1818)
(Paper – VII)

QP Code : 69990

(3 Hours) [**Total Marks : 100**

N.B. : (1) **Attempt** any **five** question.
(2) **All** questions carry equal marks.

1. Examine the significance of European sources for the study of Maratha.

2. Narrate political and socio cultural conditions in Maharashtra in early seventeeth century.

3. Discuss the Maratha Mughal relations with special reference to Shivaji's visit to Agra.

4. Why did Shivaji find it necessary to corronate himself? Discuss its significance.

5. Explain the role played by Peshawa Balaji Vishwanath in strengthering the position of Chhatrapati Shahu.

6. Enumerate the causes and consequences of the Third Battle of panipat (1761).

7. Evaluate the military and diplomatic achievements of Peshawa Madhavrao-I.

8. Comment on the factors responsible for the downfall of marathas.

9. Assess the Military Administration of Shivaji.

10. Write short notes on any two of the following:-
    (a) Afzalkhan Episode
    (b) Sambhaji Maharaj
    (c) Nana Phadnis
    (d) Maratha Architecture.

[TURN OVER

(मराठीत रूपांतर)

(३ तास) **एकूण गुण : १००**

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नाना समान गुण आहेत.

१. मराठ्यांच्या इतिहासाच्या अभ्यासातील युरोपीयन साधनांच्या महत्वाचे परिक्षण करा.

२. सतराव्या शतकाच्या पुर्वार्धातील दख्खनच्या राजकीय, सामाजिक व सांस्कृतिक परिस्थितीचे वर्णन करा.

३. शिवाजी महाराजांच्या आग्रा भेटीच्या विशेष संदर्भासह मराठे मुघल संबंधा विषयी चर्चा करा.

४. शिवाजी महाराजांना स्वतःचा राज्यभिषेक करावयाची गरज का भासली? राज्याभिषेकाचे महत्व विशद करा.

५. छत्रपती शाहू यांचे स्थान बळकट करण्यात पेशवे बाळाजी विश्वनाथ यांची भूमिका स्पष्ट करा.

६. पानिपतच्या तिसऱ्या युध्दाची कारणे आणि परिणाम विशद करा.

७. पेशवे माधवराव पहिले यांच्या लष्करी आणि राजनितीक कामगिरीचे मुल्यमापन करा.

८. मराठा सत्तेच्या अधःपतनाच्या कारणांवर भाष्य करा.

९. शिवाजीच्या लष्करी प्रशासनाचे परिक्षण करा.

१०. खालीलपैकी **कोणत्याही दोहोंवर** टिपा लिहा.
(अ) अफझलखान प्रकरण
(ब) संभाजी महाराज
(क) नाना फडणीस
(ड) मराठेकालीन स्थापत्य

T .Y .B .A.
HISTORY
Contemporary World (1945-2000 A.D.)
(Paper – VIII)

QP Code : 70122

(**3 Hours**) [**Total Marks : 100**

N.B. : (1) Attempt any **five** questions
(2) All questions carry **equal** masks (**20** marks each)

1. Trace the origin of cold war and explain its manifestation from 1945 to 1962.

2. State the causes of decolonization. Describe the process of decolonization of the British empire in Asia.

3. Analyse the impact of cold war on Vietnam.

4. Write a detailed note on Arab - Israel conflict from 1948 to 1973.

5. Discuss the factors that led to the collapse of communism in Soviet Union with special reference to 'Glasnost' and 'Perestroika'.

6. How did Japan achieve 'Economic Miracle' in post world II period.

7. Explain the factors that led to the end of Apartheid Policy in South Africa.

8. Narrate the development of Civil Rights Movement in the United States.

9. Write an essay on Globalization and its impact.

10. Write a short notes on any **two** of the following:-
    (a) Non-Aligned Movement
    (b) Iran-Iraq war (1980-88)
    (c) ASEAN
    (d) Degradation of environment.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) (एकुण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही **पाच** सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान **गुण** आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

१. शीतयुध्दाचा उगम कसा झाला, १९४५ – १९६२ या काळात शीतयुध्दाचे प्रकटीकरण कसे झाले ते स्पष्ट करा.

२. निर्वसाहतीकरणाची कारणे सांगा. ब्रिटीश साम्राज्याच्या आशियातील निर्वसाहतवादाच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

३. शीतयुध्दाच्या व्हिएतनामवरील परिणामाचे विश्लेषण करा.

४. १९४८ – १९७३ या कालखंडातील अरब – इस्त्रायल संघर्षावर सविस्तर टिप लिहा.

५. 'ग्लासनोस्त' व 'पेरिस्त्रोयिका' च्या विशेष संदर्भात सोव्हिएत रशियातील साम्यवादाच्या विघटनास कारणीभूत ठरलेल्या घटकांची चर्चा करा.

६. द्वितीय महायुध्दानंतर च्या काळात जपान ने आर्थिक चमत्कार कसा साध्य केला ते लिहा.

७. दक्षिण आफ्रिकेतील वंशवर्णभेद नीतीच्या अंताला कोणते घटक कारणीभूत होते ते स्पष्ट करा.

८. अमेरिकेतील नागरी हक्क चळवळीच्या विकासाची माहिती द्या.

९. जागातिकीकरण व त्याचा परिणाम यांवर निबंध लिहा.

१०. टीपा लिहा (**कोणत्याही दोन**) :
(अ) आलिप्ततावादी चळवळ
(ब) इराण इराक युध्द (१९८० – ८८)
(क) ASEAN
(ड) पर्यावरणाचा ऱ्हास

....

T .Y .B .A.

HISTORY

Elements of Research Methodology

(Paper – IX)

Q.P. Code : 70241

(3 hours) [Total Marks: 100

N.B.: (1) Answer any five questions
(2) All questions carry equal marks

1. Explain the meaning of social science research and discuss its objectives with relevant examples

2. Describe the characteristics of an ideal hypothesis

3. Make a study of Case Study as a good research design

4. What is a Questionnaire? Explain its characteristics, merits and demerits.

5. Make a study of the steps that a researcher in Maratha history will take to collect and classify source material.

6. Is Data Processing important in social science research? Discuss.

7. Examine different types of Research Reports with suitable examples.

8. Write short notes (any two):
   a. Sources of a research problem
   b. Interview Method
   c. Data Analysis
   d. Bibliography

TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(3 तास) **एकूण गुण :१००**

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. उचीत उदाहरणाच्या साह्याने सामाजिक संशोधनांचा अर्थ व उदीष्ट्ये विशद करा.

२. आदर्श गृहीत कृत्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

३. आदर्श संशोधन आराखड्यातील यष्टी अध्ययन पध्दतीचे विवेचन करा.

४. प्रश्नावली म्हणचे काय? प्रश्नावली पध्दतीची वैशिष्ट्ये, फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा.

५. मराठ्यांच्या इतिहासाचा अभ्यासक म्हणून तुम्ही मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने कशी एकत्र कराल व त्याचे वर्गीकरण कसे कराल, सविस्तर लिहा.

६. सामाजिक संशोधनातील तथ्य प्रक्रियेच्या महत्त्वाची चर्चा करा.

७. उचीत उदाहरणाच्या साहाय्याने संशोधन अहवालाच्या विविध प्रकारांचे परीक्षण करा.

८. टिपा लिहा **(कोणत्याही दोन)**
   (अ) संशोधन समस्येचे स्त्रोत
   (ब) मुलाखत पध्दती
   (क) तथ्य विश्लेषण
   (ड) संदर्भ सुची